

KRISTINESTAD
KRISTIIANKAUPUNKI

Valtionvarainministeriö
/Kunta- ja aluehallinto-osasto

**Asia: Kristiinankaupungin kaupungin valtuuston lausunto
kuntarakennelakiluonnoksesta VM 162:00/2011**

Kuntarakennelakiluonnoksesta voidaan todeta, että se on varsin tavoitteellinen ja kuntarakenteiden muutoksiin ohjaava. Lakiluonnoksessa esitetyt aikataulut ovat kunnallinen päätöksenteko, kuntalaisille tiedottaminen ja selvitysprosessien vaatima aika huomioiden kohtalaisen tiukat. Lakiluonnos tuntuu ylhäältä sanellulta, ja siitä saa kuvan, että kuntien osaaminen on lakiluonnosta laadittaessa sivuutettu. Lakiluonnosta laadittaessa käytetyt tunnusluvut perustuvat tähän päivään ja menneisyyteen, eikä niissä ymmärrettävästi heijastu kuntien tekemän kehittämistyön mukanaan tuomat tulevaisuuden mahdollisuudet. On suotavaa, että kuntien antama palaute huomioidaan lain jatkotyöstämisessä.

On kuitenkin selvää, että olemassa olevien haasteiden vallitessa puolueettomien selvityshenkilöiden tekemä selvitystyö kunnissa on kannatettavaa. Tällöin saadaan selville tämän päivän tilanne ja tulevaisuuden näkymät ja suunnitelmat, missä yhteydessä ei pidä unohtaa kunnissa tehtyä kehittämistyötä ja sen kantavuutta. Tiedossa olevat avautuvat mahdollisuudet ja tulonlähteet, kuten esimerkiksi Kristiinankaupungissa uusiutuvan energian (tuulivoima) mukanaan tuomat kiinteistöverot mahdollistavat palveluvarustuksen asiakaslähtöistä ylläpitoa ja parantamista jatkossa – seikka mikä ei näy nyt laadituissa tulevaisuutta kuvaavissa tilastoissa ja tunnusluvuissa. Kristiinankaupungin uudet ja tehostetut elinkeinotoiminnot, ml. myös kasvava matkailuelinkeino, vilkastuttavat elinkeinokenttää ja tuovat kaupunkiin myös uusia asukkaita. Kaikki tämä vahvistaa kaupungin taloutta, ja mahdollisuuksia ylläpitää kaupungin asukkaiden tarvitsemia palveluita. Tällaiset seikat tulee huomioida tulevissa selvityksissä.

Kristiinankaupungissa toteutettiin kuntaliitos vuonna 1973, jolloin siihen liittyivät Lapväärtti, Tiukka ja Siippy. Kaupungista tuli tuolloin pinta-alaltaan Suomen viidenneksi suurin kunta. Huomioiden, että asukkaille luvataan jatkossakin lähipalveluja kaikissa keskeisissä peruspalveluissa (ja jopa keskeisissä erikoissairaanhoidon palveluissa) tekevät pitkät etäisyydet, varsin harva asutus ja tämänhetkinen väestörakenne toimintojen edelleen tehostamisen mahdollisesti tulevassa laajemmassa kuntarakenteessa erittäin haasteelliseksi. Matka kolmen maakunnan risteyksessä sijaitsevasta Kristiinankaupungista Vaasaan ja Poriin on 100 kilometriä ja Seinäjoelle 115 km. Tällaisten etäisyyksien vallitessa tuleekin kaikki

PB 13, 64101 KRISTINESTAD
PL 13, 64101 KRISTINANKAUPUNKI
Tel. / Puh. +358 (0)6 221 6200
kristinestad@krs.fi / kristinankaupunki@krs.fi
WWW.kristinestad.fi
WWW.kristinankaupunki.fi

keskeiset peruspalvelut ja eniten kysytyt erikoissairaanhoidon palvelut olla kaupungissa ja joiltakin osin yhteistoiminta-alueella.

Tässä yhteydessä voidaan myös todeta, että edellisen, Pohjanmaalla vuonna 2009 tehdyn *Vaasan seudun kunta- ja palvelurakenne* - selvityksen (Anita Niemi-lilahti ja Siv Sandberg) selvityshenkilö Sandberg totesi selvityksen esittelytilanteessa kolmen kaupungin (KRS-Kaskinen-Närpiö) mahdolliseen liitokseen liittyen, että taloudellista hyötyä yhdistymisellä ei saada, jos ei sitten muuten halua liittyä yhteen.

Kunnan asukasluku Suomen maantiede tuntien ei saisi olla ratkaiseva, sillä tehokasta työtä voidaan tehdä ja hyvät palvelut tuottaa myös pienehköissä kunnissa. Ratkaisevaa ovat kunnan toimintatavat, muutokseen reagoiminen ja uudistumisen nopeus. Pienempi kunta ilman 'väliportaita' voi hyvinkin olla ketterä ja tehokas kyeten tuottamaan laadukkaat palvelut samalla kun asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla. Tiivis, win-win -tilanteen tuottava yhteistyö yhteistoiminta-alueella ja soveltuvien partnereiden kanssa on itsestäänselvyys.

Lakiluonnoksen §:ssä 8 todetaan, että yhteen liittymistä harkitsevien kuntien yhdistymissopimus antaa mahdollisuudet sopia keskeisistä asioista kuten lähipalvelujen järjestämisen *periaatteista*. Pelkät periaatteet eivät kuitenkaan riitä, vaan palvelujen järjestymisestä on liittyvän kunnan kannalta katsottuna voitava sopia yksityiskohtaisemmin ja sitovasti, mikä luottamuksen ilmapiirin vallitessa ei pitäisi olla vaikeaa.

Lakiluonnoksessa tulee huomioida myös liitoksesta poistumismahdollisuus aikatauluineen, mikäli kunta huomaa palvelujensa vastoin sovittua heikentyvän ja on pettynyt liitokseen.

Lakiesitys näyttäisi turvaavan kuntalaisten kielelliset oikeudet.

Yhdistymisavustusten määrä on alle 20 000 asukkaan 2-3 kunnan osalta 2-3 milj. euroa. Määrä ei 2-3 kunnan kesken per kunta jaettuna ole kovin houkutteleva, joskin sillä hyvin kohdennettuna saisi jonkin kohteen peruskorjattua tai kehitettyä. Liittyvien kuntien alueelle pitäisikin kohdistaa valikoituja projekteja ja riittävät kehityspanokset, jotta elinvoima ja ihmisten viihtyminen niissä säilyy.

Mitä tulee valtioneuvoston mahdollisuuteen käyttää pakkoa, tulisi sen olla mahdollista vain todella kriisikuntien osalta. Muilta osin on riittävän elinvoiman omaavien kuntien voitava tehdä liitoksia vapaaehtoisuuden ja yhteisen harkinnan pohjalta. Tavoitteena oleva toiminnallinen kokonaisuus voi siis muodostua tiivistä ja järkevää yhteistoimintaa harjoittavan yhteistoiminta-alueen tai kuntien yhteen liittymän kautta.

n. 20.0000 asukkaan yhteistoiminta-alueella/kunnassa tulee yhteistoiminta-alueen/kunnan itse voida järjestää peruspalvelut lähipalveluna. Muiden sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen saatavuus tulee turvata yhteistyössä muiden kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuoltoalueen (SOTE-alue) puitteissa.

PB 13, 64101 KRISTINESTAD
PL 13, 64101 KRISTIINAKAUPUNKI
Tel. / Puh. +358 (0)6 221 6200
kristinestad@krs.fi / kristiinakaupunki@krs.fi
WWW kristinestad.fi
kristiinakaupunki.fi

Lain mukaan tulisi olla mahdollista laatia yhdistämisen vaihtoehtona selvitys kunnallisen yhteistyön lisäämisestä.

Laissa tulee voida määrittää selvityksen sisällön minimivaatimukset.

Selvityksen määräaika:

Yhdistymisselvityksen tekemiselle pitäisi antaa aikaa kesäkuun 30. päivään 2014 saakka (lakiluonnoksessa 30.4.2014).

Kunnan tulisi voida ilmoittaa ministeriölle 31.12.2013 (lakiluonnoksessa 30.11.2013) mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se mahdollisesti selvittää kuntien yhdistymistä.

Kristiinakaupunki, 27. päivänä helmikuuta 2013.

Riitta El-Nemr
Kaupunginjohtaja

Emma Södergård
Kaupunginlakimies

Yhteystiedot:

Kaupunginjohtaja Riitta El-Nemr, riitta.el-nemr@krs.fi, 040-5300 408

Hallintojohtaja Dan-Anders Sjöqvist, dananders.sjoqvist@krs.fi, 040-7164 647

KRISTINESTAD
KRISTIINANKAUPUNKI

Finansministeriet
/Kommun- och regionförvaltningsavdelningen

Ärende: Kristinestads stads stadsfullmäktiges utlåtande över utkastet till kommunstrukturlag VM 162:00/2011

Utkastet är mycket målinriktat på förändringar i kommunstrukturen. De i lagutkastet framförda tidtabellerna är relativt snäva med tanke på den tid det kommunala beslutsfattandet, informationen till kommuninvånarna och utredningsprocesserna kräver. Lagutkastet känns som ett diktat uppifrån och ger intrycket att kommunernas kunskaper har förbisetts då lagutkastet utarbetats. De nyckeltal som använts som utgångspunkt för lagutkastet baserar sig på nuläget och på det som varit och återspeglar naturligtvis inte de framtidsmöjligheter som utvecklingsarbetet i kommunerna medför. Det är önskvärt att kommunernas respons beaktas i den fortsatta beredningen av lagen.

Med tanke på nuvarande utmaningar är det dock klart att kommunerna bör låta opartiska utredare göra utredningar. Då får man fram dagsläget samt framtidsutsikterna och planerna, och i samband med detta får man inte glömma utvecklingsarbetet som gjorts i kommunerna och dess bärkraft. De nya möjligheter och inkomstkällor som vi vet är på kommande, t.ex. i Kristinestad den förnybara energin (vindkraften) som kommer att föra med sig mera fastighetsskatteinkomster, gör det möjligt att upprätthålla och förbättra servicenivån utgående från klientens behov - detta syns inte i den statistik och de nyckeltal som nu gjorts upp för att beskriva framtiden. Kristinestads förnyade och effektiverade näringsfunktioner, inkl. den växande turistnäringen, stimulerar näringslivet och lockar också nya invånare till staden. Allt detta stärker stadens ekonomi och möjligheter att upprätthålla den service som invånarna behöver. Sådana faktorer bör beaktas i kommande utredningar.

I Kristinestad genomfördes 1973 en kommunsammanslagning då Kristinestad, Lappfjärd, Tjock och Sideby kommuner gick samman. Då blev staden till ytan den femte största i Finland. Med beaktande av att invånarna även i fortsättningen utlovas närservice då det gäller all viktig basservice (t.o.m. då det gäller de viktigaste specialistsjukvårdstjänsterna) kommer det att vara mycket svårt att ytterligare effektivera verksamheterna i en kommande bredare kommunstruktur då man ser till de långa avstånden, det glesbebyggda området och nuvarande befolkningsstruktur. Kristinestad är beläget mitt emellan tre landskap och avståndet från Kristinestad till Vasa och Björneborg är 100 km och till Seinäjoki 115 km. Med dylika avstånd måste

PB 13, 64101 KRISTINESTAD
PL 13, 64101 KRISTINANKAUPUNKI
Tel. / Puh. +358 (0)6 221 6200
kristinestad@krs.fi / kristinankaupunki@krs.fi
kristinestad.fi
WWW.kristinankaupunki.fi

all viktig basservice och den mest efterfrågade specialistsjukvårdsservicen finnas i staden och till viss del inom samarbetsområdet.

I detta sammanhang kan också konstateras att Siv Sandberg, som år 2009 tillsammans med Anita Niemi-lilahti gjorde utredningen Kommun- och servicestrukturen i Vasaregionen, konstaterade då utredningen presenterades för de tre städerna (KRS-Kaskö-Närpes) att en sammanslagning inte ger någon ekonomisk nytta om man inte bara annars vill gå samman.

En kommuns invånarantal borde med tanke på landets geografiska förhållanden inte få vara avgörande, eftersom effektivt arbete och god service är möjlig också i relativt små kommuner. Det avgörande är kommunens verksamhetssätt, hur man reagerar på förändringar och hur snabba förändringarna är. En mindre kommun utan "mellaninstanser" kan vara mycket flexibel och effektiv och kapabel att producera service av hög kvalitet samtidigt som kundtillfredsställelsen är god. Ett intensivt win-win-samarbete inom samarbetsområdet och med lämpliga samarbetspartners är en självklarhet.

I lagutkastets 8 § konstateras att i ett sammanslagningsavtal mellan kommuner som överväger en samgång kan man komma överens om viktiga saker såsom principerna för ordnandet av närservice. Enbart principer räcker dock inte utan man måste kunna avtala mera detaljerat och bindande om ordnandet av servicen ur den sammanhängande kommunens synvinkel, vilket inte borde vara svårt om det råder förtroende mellan kommunerna.

I lagutkastet bör också beaktas möjligheten att dra sig ur sammanslagningen och tidtabeller för detta, ifall en kommun märker att servicen tvärt emot vad som överenskommit blivit sämre och är besviken på sammanslagningen.

Lagförslaget verkar trygga kommuninvånarnas språkliga rättigheter.

Sammanslagningsunderstödet för 2-3 kommuner med mindre än 20 000 invånare är 2-3 milj. euro. Summan är inte så lockande då den ska fördelas på 2-3 kommuner även om den rätt använd skulle kunna bidra till att renovera eller utveckla något objekt. Till de kommuners område som går samman borde riktas utvalda projekt och tillräckliga utvecklingsinsatser för att bibehålla dem livskraftiga och garantera invånarnas trivsel.

Statsrådet borde få använda tvång endast då det gäller verkliga kriskommuner. I övrigt borde tillräckligt livskraftiga kommuner ha rätt att besluta frivilligt om sammanslagningar på basen av gemensamma beslut. Den funktionella helhet som eftersträvas kan alltså bildas av ett samarbetsområde med intensivt och förnuftigt samarbete eller genom sammanslagningar av kommuner.

I samarbetsområdet/kommunen på ca 20 000 invånare ska grundläggande basservice kunna ordnas som närservice av samarbetsområdet/kommunen själv.

PB 13, 64101 KRISTINESTAD
PL 13, 64101 KRISTIINANKAUPUNKI
Tel. / Puh. +358 (0)6 221 6200
kristinestad@krs.fi / kristiinankaupunki@krs.fi
WWW.kristinestad.fi
kristiinankaupunki.fi

Tillgång till övrig social- och hälsovårdsservice bör tryggas i samarbete med andra kommuner genom att höra till ett social- och hälsovårdsområde (SOTE-område).

Det bör enligt lagen bli möjligt att som ett alternativ till en sammanslagning göra en utredning om ökat kommunalt samarbete.

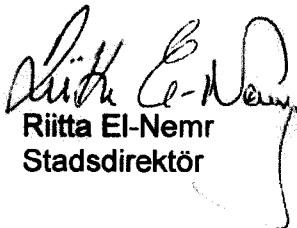
I lagen bör kunna preciseras ett minimikrav för vad en utredning ska innehålla.

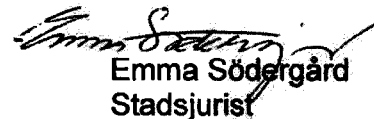
Utredningens tidsfrist:

Tidsfristen för sammanslagningsutredningen borde vara 30 juni 2014 (i lagutkastet 30.4.2014).

Kommunen borde kunna meddela ministeriet före 31.12.2013 (i lagutkastet 30.11.2013) med vilken kommun eller vilka kommuner den eventuellt utreder en sammanslagning.

Kristinestad, den 27 februari 2013.

Riitta El-Nemr
Stadsdirektör

Emma Södergård
Stadsjurist

Kontaktuppgifter:

Stadsdirektör Riitta El-Nemr, riitta.el-nemr@krs.fi, 040-5300 408

Förvaltningschef Dan-Anders Sjöqvist, dananders.sjoqvist@krs.fi, 040-7164 647